

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztők: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A főgondnoki szék.

Az egyházkerületi közgyűlés elfogadta gróf Degenfeld Pál lemondását és elrendelte a választást az egyházkerületi főgondnoki tisztre. Sőt a kerületi közgyűlés alkalmával megbeszélések is folytak a betöltésről és az az egyetértő vélemény alakult ki, hogy báró Vay Lászlót, a bihar-érmelléki egyházmegye gondnokát tartják legalkalmasabbnak e díszes tisztségre.

Mi eddig szándékosan nem adtunk hangot ebben a kérdésben. Amint a főgondnoki tiszt megüresedése nyilvánosságra került, azonnal megindultak a kombinációk és részben mozgolódások is és több név is került forgalomba, bár egyik sem olyan, amely a szintén első perctől emlegetett Vay Lászlóval felvehetne volna a versenyt.

E sorok írójának a Degenfeld Pál lemondása napján alkalma volt illetékes helyen véleményt nyilvánítani s akkor mingyárt megmondta, hogy egyházkerületünk sok kiváló világi férfia közt egyedül Vay Lászlót látja olyannak, aki *minden vonatkozásban* megfelel az egyházkerületi főgondnoki tiszthez kötött várakozásoknak.

De mivel semmi sem utálatosabb, mint magas méltóságba jutást hangulatkeltéssel vagy korteskedéssel készíteni elő s mivel református keresztyén felfogásunk szerint nem diszról, hanem Isten szolgálatáról van szó, nem parancsolót kell keresnünk, hanem Isten kezébe alkalmas eszközt: úgy gondoltuk, türelemmel meg kell várni az időt, amelyben Isten maga megmutatja, hogy kit kíván a maga szolgájának.

Most már elérkezett ez az idő: Isten valóban megmutatta akaratát azzal, hogy egy akaratra vezérelte az egyházkerület irányadó tényezőit. Ilyen módon most már nincs okunk tovább hallgatni és elmondhatjuk a nagy nyilvánosság előtt, hogy mi Vay Lászlóban a nagy egyházkerületi főgondnokok méltó utódát bizvást reméljük.

Nem azért, mert Vay. Ámbár ez is nagy erősség és hatalmas kötelező. Még kevésbé azért, mert ez idő szerint három törvényhatóság

főispánja és a közelet több területén vezető szerepet vivő tényező. A politikai megbízások meg is nőhetnek, el is apadhatnak s ha időleg előnyt jelentenek is, akkora méltóságra, mint az egyházkerületi főgondnokság, nem desztálnának.

Ellenben a legjobb reménységgel nézünk Vay László főgondnoksága elé az ő egyéni jeles tulajdonságai miatt. Kétségtelenül igen tehetséges ember, ennek sok bizonyosságát adta. Azok, akik vele a közeletben együtt dolgoznak, azt is tudják, hogy szókimondó és szótartó egyenes ember, aki sohasem beszél kétféleképpen és akinek a szaván mindig el lehet indulni. Ez pedig nagy erkölcsi érték.

De mindennél többet ér az a szorgalom és odaadás, amellyel az egyházi ügyekkel foglalkozik. Ebben nemcsak nagy kötelességtudását bizonyítja, hanem az egyház iránti komoly megbecsülését is. Az egyházkerület legkisebb tisztségét, az egyházkerületi aljegyzőséget viselte mint három törvényhatóság főispánja és e szolgálatát olyan buzgósággal végezte, aminőt kevés esetben tapasztalunk. Ez a legszebb jel a jövőre.

Vay László még fiatal ember. Ez nem baj, sőt ma különös nagy előny. Ma erős, friss képzelő erejű és bátor vezérre van szükség. Az öregek bölcsességét bizonyára lesz alkalma meghallgatni s figyelembe venni. De most repülni kell, emelkedni magasba, hogy el lehessen kerülni a sok felől és sok felé vetett hálót. Aki csöndeskén topog, bármily óvatos, beléje akadhat és mozdulatlanul marad. Azért örömmel várjuk az ifjú, erős, őszinte, hűséges vezért.

Kun Béla.

„Indítvány

a Kollégium és egyházkerületi tisztviselők és alkalmazottak nyugdíjszabályzatának átdolgozása tárgyában.“

A Debreceni Protestáns Lap idei 48. számában ezalatt a cím alatt, Gönczy Béla s. k. aláírásával közlemény jelent meg, mely a Kol-

légium vagyoni helyzetét célozza szanálni, azáltal, hogy az egyházkerületi és kollégiumi tisztviselők és alkalmazottak nyugdíjszabályzata — mert az őszerinte már *elavult* — átdolgoztassék, mert erre a Kollégium és az egyházkerület ráfizet s az állandó hiánynak ez a „*forrása*” (talán, ha ugyan így volna, akkor inkább csak *oka*). Nem kívánok az indítvány keresztülvitelének módozatára vonatkozó javaslattal vitába állni, csak néhány őszinte kérdést leszek bátor az indítványozó egyházker. jegyző úrhoz intézni, kérve azokra a megnyugtató s az igazságnak megfelelő választ, nevezetesen:

1. A kollégium és egyházkerület vagyoni helyzetének szanálási lehetősége érdekében már előzőleg többrendbeli bizottság, küldöttség, tekintélyes igazgatósági közület folytatott beható tanácskozást, olyan nagy számban, hogy azokat mind felsorolni nehéz feladat volna. Azonban — sajnos — a fáradozás még eddig sikertelen maradt. Azt kérdezem azért az indítványozó egyházker. jegyző úrtól, hogy hol volt ezideig mostani mentő gondolatával? És miért nem sietett segítségére az eddigi mentőmunkálatok próbálkozásainak? Hiszen, ha rég előáll indítványával, sok költség és jelentékeny fejtörő fáradozás meg lett volna takarítható.

2. Gondolja-e az indítványozó, hogy a tőle javasolt eljárás biztosítja-e a Kollégium és egyházkerület anyagi ügyének teljes szanálását akkor, amikor csekélységem nem egyszer szóval és írásban felmutatta, hogyha az összes tisztviselők és alkalmazottak mind gratis szolgálnának, a cél még akkor se lenne elérhető?

3. Ismer-e, érez-e igazságosságot, jogrend tiszteletben tartását abban, hogy bárki is szerzett jogától így kikapva, a mások jogainak csorbítása nélkül, egyoldalúlag megfosztassék, javadalma majdnem felenyire leszállíttassék?

4. Nem gondolja-e az indítványozó, hogy mennyire megbántja a nagy, a hatalmas erkölcsi testületet, az egyházkerületet annak feltetésével, hogy az hajlandó lenne valaha ilyen jogtalan igazságtalanságot, sőt szívtelenséget gyakorolni?

5. Bár ezt tehát feltenni se szabad, sem azt, hogy a megbántható sérelem orvoslását a sértettek valahol keresni kívánák: mit képzél az indítványozó, hogy ha valahol világi bíróság elé kerülne egy ilyen jogfosztás ügye, ki kerülne ki győztesen a küzdelemből?

6. Hajlandó-e az indítványozó egyházker. jegyző úr az országos lelkészi nyugdíjintézet körében is hasonló „*leépítést*” (rossz szó, helyesebben *rombolás* lenne az) indítványozni? mert még egy kis szanálás ott is elkelne, a nyugdíjak, a gyámdíjak emelhetése céljából.

Nem lett volna szabad kikerülni az indítványozónak a figyelmét, hogy egyházkerületünk a szóbanforgó nyugdíjak szabályozásával az állami rendszerhez igazodott, úgy a nyugdíjilletmény, mint a tagok részéről a pénztárba

befizetendő járulékok megállapítása kérdésében. Az is kikerülte figyelmét, hogy az állami nyugdíjintézet rendszere éppen átdolgozás alatt áll. A közvélemény elvárta volna tehát, hogy az indítványozó elvárjon addig, míg az országos törvényhozás ezzel a munkálattal elkészül. Különben is ki tudhatja, hátha mi, a mai kipeccézett nyugdíjasok, nyugodalmunk kérdésében magasabb fórum elé kerülünk, a nagy imádkozó Révész Bálint szerint, amikor „*roncsolt testünk sirba rogy*”? Hiszen, nem sok lehet már hátra nekünk, amidőn a három nyugdíjas közül egy a 70, kettő a 80 éven felül jár, jómagam pedig a 83. életévet töltöm. Nem vártuk senkitől, hogy életünk hátralevő, bizonyára csak kevés idejét ilyen fellépéssel megkese-ritse... Egyházat, iskolát 1872-től 1925-ig terjedőleg majdnem 53 éven át szolgáltam, szolgálatomra a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés feltette a 403—1924. sz. a. kelt határozatában az elismerés koszorúját. Ennek virágai közé sehogysem méltányos dolog szűrő töviseket pótlólag berakni.

A Gönczy Béla úr indítványa talán helyén lehetne egy Szovjetország világában. De mi, Istennek hála, még nem vagyunk idáig s nem is leszünk soha.

Egy ilyen eljárással olyan súlyos kő lenne a kútba dobva, melyet talán lehetetlenség lenne onnan valaha kiemelni.

Könnyű dolog a más terhére ilyen indítvánnyal állni elő. De mi lenne belőle, ha egy ilyen jégverés végigpaskolna sorainkban minden vonalon? Az országos szükség a bajok enyhítésére alkalmazta a javadalmak bizonyos százalék szerinti való csökkentését. Ennek terhét mi is hordoztuk s kötelesek vagyunk a jövőben is hordozni, míg az állami rendelkezés így szól. De extra, igazságtalan tehernek a reánkzúdítása nem aggaszthat, ennek feltevésével felsőbb hatóságunkat megbántani nem szabad, nem illik. A közhangulat esetleges megtévesztésének kikerülésére ezeket tartottam szükségesnek közzétenni, akkor, amikor gazdasági ügyeink intézésének egyik kiváló faktora, midőn az egyházker. jegyző úr indítványa tárgyában vele megbeszélést folytattam, mindnyájunk megnyugtatóására kijelentette, hogy sem Kollégiumunk, sem egyházkerületünk nem áll a romlásnak azon a fokán, hogy ilyen indítvány tárgyalására szükség legyen, mely különben is szerzett jogtól való megfosztás lenne.

Ez a kijelentés nyugtassa meg hát Gönczy Béla egyházker. jegyző urat is.

forgolányi Rózsa Sándor,
ny. kollégiumi és egyházker.
pénztárnok.

A végrendelkező Isten tornácában áll; keresd útmutatóul Krisztust s megtalálod az Ő kiesinyeiben.

ISKOLA

„Multunk, jelenünk, jövőnk.“

Huszonnyolc évvel ezelőtt voltam először vármegyei általános tanítóegyesületi gyűlésen. Szinte szorongó szívvel álltam a vármegyei ház közgyűlési terem ajtófelen. Felvonult előttem paksamétákkal felszerelten tiszteletreméltó úri emberekből álló csoport (később láttam, hogy a vezérkar), aztán többszáz éltebb, fiatalabb, de semmi vonatkozásban nem kifogásolható intelligens társaság — a vármegye tanítószága. Aztán jött egy bácsi. Csizma a lábán. Zsávoly nadrág a csizmába behúzva, Ferenc József kabát. Pörge kalap. Szeredás átvette a vállán. Tart egyenesen a gyűlésteremnek. Figyelmeztetem, hogy ott tanítógyűlés van. Nagy önérettel vágja rá az öreg, hogy éppen azért megy oda, mert hát ő az ..... tanító. Szinte meghorzongtam a látványtól s attól a tudattól, hogy ime én ahhoz a tisztviselő társadalmi réteghez tartozom, amelynek egyik díszpéldánya előttem áll. Nem igen tudta az én lehangoltságomat eloszlatni azon a gyűlésen sem a gyűlés magas színvonala, sem az előadások nagyszerűsége, sem az a dicsériáda, amit különféle állású méltóságok zúdíttak a tanítószág felé.

Csak később, egy pár év elteltével jutottam a tudatára annak, hogy ez a bácsi egy maradvány, csökevény a régi időkből. Ma már (t. i. 28 év előtt) kiveszében van.

Hogyan kívánhatott volna tiszteletet s tekintélyt az a státus, amelynek ilyen példányai voltak, még akkor is, ha termelt ki magából Sinka Lajosokat, Simon Károlyokat, Uray Gyulákat, Dobó Sándorokat.

Bizonyos, hogy ez a látvány teljesen indokoltá tette előttem mind a tanító színpadi figurákat, mind Rákossy Viktor beállítását — 28 év előtt.

De milyen más ma a helyzet. Aki összeköttetést tart a mai élettel s nem a régi idők emlékének rágódik, az meglátja, hogy a ma tanítószága a viszonyokhoz mért tisztos ruházatú, bátor tekintetű, világos agyú, öntudatos, önérett magyar tanító. Aki tudja, hogy hivatásának hív betöltése honépitő, nemzetmentő munka. Éppen azért végzi munkáját lelkesedéssel, a jobb jövő reményében. Hogy sok a munkája, az bizonyos. Hogy túl van terhelve, az is bizonyos. De úgy van ez a világ berendezve, hogy a kisebbeknek több jut a munkából, mint a kenyérből.

S ha ez nem jól van így, annál inkább dolgozni kell a magyar tanítónak. Dolgozni kell, hogy lássák meg már egyszer, hogy *mit* dolgozik, hátha észre veszik azt is, hogy nem kapja meg munkájának méltó bérét. Dolgozni kell a magyar tanítónak azért is, hogy ha a hatalma-

sok nem veszik észre munkáját, vegye észre az a nép, amelynek körében él, amelyért s amellyel együtt készíti elő a szebb s jobb holnapot. S ha a nép meglátja munkáját, értékelni is fogja, ha majd a hatalomnak nemcsak látzólagosan, hanem ténylegesen is forrásává válik.

Mert hiába mondjuk azt: „Tanítóink ma egészen jól vannak dotálva.“ A tény mégis csak az, hogy ha nem számítjuk is a mai rendkívüli viszonyokat, a tanító nem kapja meg a hivatása fontosságának megfelelő méltó bért. Szükségletét nem vették figyelembe. Különösen képtelen helyzetben van a gyermekneveltető vidéki tanító. S ezt az igazságot nem dönti meg az sem, hogy egyes lelkészek elcserélnék javadalmukat hasonló szolgálattal bíró tanító javadalmával. Ha ez így van, abból nem az következik, hogy a tanító sokat, vagy eleget kap, hanem az, hogy a lelkész is keveset kap.

Tehát a tanító nem kapja meg munkájának jól megérdemelt bérét, de azért más a helyzete, mint volt a régiebb időkben. Be van osztva a tisztviselői fizetési osztályokba. Nem jut el addig, ameddig a vele egyenlő képesítésű más tisztviselő eljuthat, de a jövő küzdelmei bizonyosan egyenjogúsítani fogják. Nem részesül megfelelő erkölcsi elismerésben sem. De bekerült az egyház alkotmány sáncái közé. A vármegyei törvényhatóságnak hivatalból tagja. Meglátják itt is, ott is. Még a világi hatalmaságok is szóba állanak vele választások alkalmával. A pipatisztító szerepéből asztalmelletti vendég lett. Nem teljesen kielégítő tehát a mai helyzet, de lényegesen jobb, mint volt jó pár évtizeddel ezelőtt. A jövő ehhez képest is reményteljes.

A legközelebbi hetekben vettünk részt egyik egyházmegyei tanítóegyesület közgyűlésén. Két fiatal (25—26 éves) tanítótestvérünk ült az előadói asztal mellé. A rájuk kiszabott társadalmi problémával annyi tájékozottsággal, hozzáértéssel foglalkozott mindkettő, hogy gyönyörűség volt hallgatni őket. Az anyag feldolgozása, logikus következetessége, szerkezete, nyelvezete becsületére vált a ..... tanítónak. S aki végigélvezte f. év június végén Debrecenben tartott ORTE gyűlést s az azt megelőző konferenciákat, azok magas színvonalúságát, méltóságteljességét, az látja a szebb, jobb tanítói holnapot. Látja, hogy a tanító anyagi és erkölcsi elbánás tekintetében odajut, ahova hivatása fontosságánál, honépitő és nemzetmentő munkássága következményeképpen el kell jutnia. Ennek előfeltétele a folytonos, erőt megfeszítő, tervszerű és céltudatos munka. A munka.

Ormós Lajos.

Gyermektelen házaspárok gondoljanak a Szeretetszövetség árváira, mikor vagyonuk felől rendelkeznek.

TUDÓSÍTÁS

Két gondnok-beiktató.

A bihar-érmelléki egyházmegyében báró Vay Lászlót december 7-én, az alsószabolcs-hajdúvidékiben Rásó Istvánt december 12-én iktatták be gondnoki tisztébe. Mindkét helyen sok szép szó hangzott el s a beiktatott gondnokok tartalmas székfoglalót mondtak.

Az ünnepélyes közgyűlésekről, amelyekről sem előzetesen, sem utólag nem kaptunk értesítést, részletes tudósítást emiatt nem közölhetünk. De alkalmunk van közölni azt a beszédet, amellyel Székelyhidy Béla esperes üdvözölte báró Vay László gondnokot.

Ez így hangzott:

Csonkabihiar-érmelléki egyházmegyénk közgyűlése, egyházmegyénk gyülekezetei s lelkészi kara nevében, boldog megnyugvással és igaz szeretettel köszöntöm Gondnok Urunkat beiktatása alkalmával, boldog megnyugvással, mert Méltóságodban egy olyan egész férfiúval ajándékozta meg egyházmegyénket az isteni Gondviselés, ki kivételes egyéni kiválóságainak, törhetetlen kálvinista hitének, puritánságának, vezérségre hivatottságának már gazdag bizonyítványait szolgáltatta...

Igaz szeretettel, mert úgy érezzük, hogy magas méltóságaiban is, mint magyar testvér jön közénk, hogy a mi igáinknak részese, hordozója, a megváltó Krisztus és anyaszentegyházunk ügyének hűségese sáfara legyen.

Nem új mezőkre vezet Méltóságod útja... a kevesen is hív, gazdag lelkének, alkotó erejének tevékenységére bővebb munkatérre állítatott... nem idegen munkatársak közé jött Méltóságod, hanem azok közé, kik boldogan hordozták már eddig is Vele a mi drága anyaszentegyházunk súlyos, de gyönyörűségei terheit, kik örvendéssel ajánlják fel szolgálatukat Gondnok Urunk rendelkezésére...

Nem szükséges reá mutatnom Méltóságod előtt a munkatérre, amelyen való forgolódásra Magát szent esküvessel is elkötelezte.

A magyar kálvinista anyaszentegyház történelmén ragyogóan vonul végig a hitben erős, tántorithatatlan, az áldozatokban gazdagon világoló Vayak neve... beszélő bizonyosságai ennek a sárospataki főiskola s a tiszáninai egyházkerület megragadó multja, melynek történein mint sötét égbolton a ragyogó csillagfény, úgy világol Méltóságod kálvinista tradíciókban gazdag neve... hiszen csak egy évszázad alatt a tiszáninai egyházkerületnek s a sárospataki főiskolának négy főgondnokot adott a Vay-család, kik közül báró Vay József és Miklóst „nagy” névvel nevez nemzetünk története is.

S bár Méltóságok családjának nagy értékű munkássága közegyházi létünkben, a tiszáninai egyházkerületben bontakozott ki és

szórta szét el nem muló értékeit, nem új mesgyén járás a tiszántúli egyházkerületben sem fáradozása; báró Vay Lajos, bár a család bárói ágának ősi fészkeben, Zsolcán lakik, a mult század negyvenes éveiben az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye gondnoka, míg báró Vay Miklós, a nagy kancellár, a kiegyezés útegyengetője, a későbbi konventi, zsinati, főrendiházi Elnök, kinek félszázados egyházi hivatalnokskodását 1873-ban az egész magyar protestantizmus ünnepli, 1840-ben a tiszántúli reformált egyházkerület s a debreceni főiskola főgondnoka.

E nagy elődök soha el nem muló értékes munkájának legyen Méltóságod továbbvivője, legyen e széttepettségünkben született egyházmegyénknek a szó valódi értelmében Gondnoka... lelki és testi nyomorúságában, gyötördéseiben, vívódásaiban egyaránt.

Méltóságod nemesen érző lelke látja forrongó korunk bajait, látja és érzi, hogy Kelet szennyes tébolyában mint zúzódnak össze a krisztusi ideák, érzi és látja, hogy embervilágunk mint görnyesztette igájába a hitetlenség, közöny és kételkedés, látja, hogy magyar nemzeti multunk nemtője, igazi erőtartaleka, magyar kálvinista anyaszentegyházunk mint erőtlenség és bomladoz, látja, hogy mily mostoha sorsunk a magyar államban, látja, hogy közéletünk gerinctelensége... tétova járása, ezernyi terhe és nyomora kiapasztotta erőforrásaikat s a moráltalanság lármás jelszavai... elidegenítették a legjobb édesanyától fiaink és leányaink.

Tudom, hogy Méltóságod lelke izzik és tette kész s az Isten örök szerelme gazdag testi és lelki kincsekkel ruházta fel... tudom, hogy sokak és nagyok s érzem még többek és nagyobbak éltének alkotásai, de engedje meg Méltóságod, hogy ez ünnepélyes órában arra hívjam fel, hogy a legnemesebb, legáldottabb munkatér e szerény tisztség leendő, melyre gyülekezeteink bizalma hívta el.

Nem látom szükségesnek, hogy feltárjam a reá váró feladatokat, nagy, nemes lelke közel hozta a mindennapi élethez, ismeri annak problémáit, látja rianásait, ismeri anyaszentegyházunk viharzó tengeren járását, gyülekezeteink ezer baját... adja oda kemény akarását, gazdag életét szolgálatára, legyen ez áldott örökség örízője, támogatója, szószólója a Kuruc Vay Ádámok hűségével, a báró Vay József kálvinista őszinteségével és nyíltságával, legyen megértője annak a magyar kálvinista lelkészi és tanítói karnak... kik történelmi elkötelezést éreznek arra, hogy a szebb, boldogabb magyar jövő előkészítéséért dolgozhassanak... Az örökévaló Isten áldása, kegyelme kísérje lépteit.

Református községekben minden község-házán készülő okmányra árvabélyeget! Egy-két fillérből hegyre várat így építhetünk.

Tisztújítás.

Mint annyi sok helyen e csonkahazában, nálunk is általános egyházmegyei tisztújítás van. Az idő rohanó óráján lepergett egy hosszú évtized. Az idő végtelenségében rövid ugyan, de e rövid emberi életben igen számottevő és ha bajokkal kell küzdeni, nagyon hosszú.

Nehéz tíz esztendő volt, egy szörnyű világéges után a romokból fölépíteni egy új életet, a viharos, borult, sötét éjszakából kivezetni az izgatott, földult, megtévedt lelkeket s megtalálni az utat vissza az atyai házhoz.

Most új tíz év kapuja előtt állunk s nem kisebb próbák előtt, mint tíz évvel ezelőtt, sőt úgy látom, ma még súlyosabb feladat vár a vezetőkre, mint várt a múltban. Talán nem állítok valótlan, ha azt mondom: ma anyagi és erkölcsi összeomlás veszélye fenyeget, mert a mai materialista ember hit és élettereje a földi javakon épül fel, s ha megrendül a fundamentum, — aminek ma oly annyira ki van téve — leomlik a lelkiház. Sajnos, így van, mert ma nem a hiten épül a földi élet, de fordítva, azért recseg-ropog a mi lelkiházunk a legkisebb viharban is.

Ha valamikor, úgy ma erős kezű, higgadt, bátor lelkű, kipróbált kormányosra van szükség, ki az egyházmegye hajóját a mai élet viharos tengerén a sziklák és zátonyok között a biztos cél felé vezetni tudja. Háromszor is gondolja meg föladatát, ki a kormányt kezébe akarja venni, elég erősnek érzi-e magát, mert ha hite gyöngye, akaratereje nem sziklaszilárd, zátonyra vezet a hajóját és egy egyházmegye fogja lelki halálát a hullámsírban.

Tisztújítás van nálunk is! De még le sem járt a tíz év órája, még vissza sem adta megbízatását a régi gárda, már megkezdődött a csúnya hajsz, a paróchiajárás, vagy mint világi nyelven mondják: a korteskedés a vezetőtisztiségre, az esperességre.

Előkelő világiak az önjelölttel sorra járják a papiházakat és az általuk feltárt eszményi cél és egyedüli biztos siker érdekében határozott ígéretet kérnek a jelölt támogatására, itt-ott tisztséget is ígérve.

Ahol eredményt elérni nem tudtak, vagy a presbiterium jogát nem bocsátotta áruba a lelkész, ott más eszközökhöz folyamodtak. Népkorteseket — egyszerű falusi embereket küldtek titokban a presbiterium tagjaihoz — akik itatással igyekeztek rábírní a presbitereket arra, hogy lelkészü ellen állástfoglalva, az ő jelöltükre, illetve papjukra szavazzanak. Máshol a tanítókat igyekeztek lelkészükel szemben állásfoglalásra és pártszerzésre megnyerni!

Felháborog a lelkem a tisztségszerzés ez ocsmány eljárása felett és kérdezem, méltó-e az ily önjelölt az esperesi tisztségre, egy egyházmegye vezetésére, ki ily úton, a lelkész és gyülekezete békéjének földulásával, a tisztesség sárba-taposásával — itatással — igyekszik magát fel-

emeltetni arra a polcra, amelyre a közvélemény érdemesnek és méltónak nem tartja.

Hová, óh, háová jutottunk! Milyen hithű világi uraink vannak, akik még esperesi korteskedésre is kaphatók! Milyen esperes-jelölt, aki maga mellett kortesútra indul! 1932-ben minden lehetséges?

Én úgy látom, a mi hajónk már is veszélyben van, hullámok csapkodják s belől nagy rész tátong, fülemben pedig egyre zúg a rádiós vészjel: S. O. S.

Megfigyelő.

Szegény, naiv ember. . .

(Papok ha találkoznak.)

Hárman valának együtt. Régi jóbarátok. Hallgattam őket, amint tárgyalták az egyházi közállapotokat, püspöki hivatal-körül-forgóktól kiszivárgott kulisszatitkokat és kollegákat.

Pál azt hangoztatta, hogy jó dolog a nyáját szeretni, sokszor nem úgy, ahogy azt óhajtaná, hanem ahogy az ő érdekében üdvös. Jó dolog hűségese pásztornak lenni, az Isten ígését és a Krisztust a Lélek utasítása szerint és lélekből hirdetni: áldott magvetést végezni, jóllehet a vetés kikelésében más fog gyönyörködni és az aratással más fog dicsekedni. De nem az a fontos, hanem az, hogy az Isten tudja, ki volt a magvető és hogy miért sikerül itt új iskolát építeni, amott templomot renoválni, kerítést húzni, meglepő adakozást és rendes adószedést elérni.

Megszólal Fülöp: Szegény naiv ember! Hát te még mindig itt tartasz? Keserű iróniával folytatta: Hát nem látod, hogy nagy hang kell ide, meg hogy valami formát mutass és „jó svádájú” légy! Nem látod, hogy jól kell tudni magát az embernek adminisztrálni és reklámozni, akkor pompásan elhelyezkedhetsz, sőt emelkedhetsz! Az a fő, hogy silány portékát (magadat), mint jó kupec szokta, ügyesen sózd el, az élet vásári tülekedésében. Be kell beszélni, hogy nincs ember rajtad kívül Izraelben és kész számodra a pozíció meg a dicsőség ornátusa. Mit törödsz mással és a hivatással! Fő a te érdeked és hogy te boldogulj. Látod, hogy a világosság szolgál, elégeti magát és tönkre megy, a sötétség pedig uralkodik, él és virul! . . .

Bertalan alig várta, hogy beleszólhasson és Pálhoz fordult. . . Hát azt hiszed, hogy szeleburdi Taddeus kollegánkat nem jobban szeretik a hívei, mint téged a tieid? Pedig te évszámra otthon ülsz, naponként forgatod a görög és héber Bibliát, folyóiratokat járatsz és magad is irogatsz. Ki teheted a lelkedet is érték hiába, ha nem tudsz nekik kölcsön adni lovat, búzát, vetőgépet, szórómalmot és pénzt, vagy ha nem ülsz le a korcsmában és nem táncolsz a lakodalomban! . . .

Hát még mindig azt hiszed, hogy nincs más módja a nyáj összetartásának, mint a sze-

lídség, szivesség, szeretet, hűség, jóság, tisztesség és az apostoli hit vagy prófétai lelkület?... Hát nem látod, hogy mindezt a te életedben is könnyen és lelkiismeretfurdalás nélkül kigúnyolják, lejáratják, bemocskolják és megtagadják!? Szegény, naív lélek: Te házi áhitatról, vasárnapi iskoláról, bibliakörrel, szegénygondozásról, úrvacsorázók százairól, telt templomról stb. beszélsz és álmodozol! Hiszen a fizetésed éppen annyi akkor is, ha mindezt másra bízod és nem beszéled magad asztmássá, nem szerzesz szívbillentő tágulást és nem sorvasztod szemidegeidet!... Hadd dolgozzék az utódod is!...

Jó barátokat kell szerezni komasodással, hízéssel, politikával, fel kell tűnni, meg kell az embereket nyergelni és nagytiszteletű úrrá kell lenni mielőbb!... Nem látod, hogy tanácsbíróknál kezdődik az ember!?...

Szegény Pálnak már zúgott a feje és fájt a szive. Jól tudta, hogy barátaiból is csak a nyomorúság és az anyaszentegyház féltő szerelme beszél. Jól tudta, hogy ezek számára nem életkérdés a következő tisztújítás. Annak praktikaítól, harcaítól távol vannak, mégis úgy érezte, hogy alázatosságával, szerénységével, érzékenységével, lelkiproblémáival, az ideális pap és gyülekezetfelőli álmaival olyan egyedül van és mégis boldoggá tette az a tudat, hogy az ő, világ szerint, szegény és naív lelke, jól ismeri az Urat és helyesen forgolódik az Ő szolgálatában, még ha mindenki másképpen csinálja is és ha örökre csak tiszteletes úr marad is!...

Kósa Béla.

HALOTTAINK

Domby László, a miskolci leányliceum igazgatója, a tiszáninneri egyházkerület világi főjegyzője, zsinati rendes tag, az egyetemes tanügyi bizottságnak sok éven át tagja és középiskolai előadója, december 7-én, 61. évében meghalt. Domby László a sárándi papilakból indult az élet útjára. Iskoláit Debrecenben végezte, mint a legkiválóbbak egyike. Fényes tehetségével, erős judiciumával s meglepő memoriájával már gyermekkorában magáravonta a figyelmet. Apja nyomán indulva, teológiát végzett, szénior volt, de aztán tanári pályára lépett és a sárospataki Kollégiumban tanította a klasszikusokat. Tanítványai bálványozásig szerették s áldva emlegetik. Innen vitték húsz évvel ezelőtt a miskolci leányközépiskola élére, ahol szintén feledhetetlen, nagy érdemeket szerzett. Halála egész egyházunknak nagy veszteség. Áldás emlékére.

Benkó Imre, a nagykovácsi főgimnázium volt nagyérdemű tanára, az ottani Arany János Társaság elnöke, 74 éves korában meghalt. Nagy agilitású és nemeslelkű úriember volt, a jó magyarok mintaképe. Emléke áldott.

Nagy Márton, a szerepi református egyházközség lelkipásztora, hosszas és súlyos betegség után, 61. évében meghalt.

KÜLÖNFÉLÉK

Az egyházkerületi gyűlésről jövő számunkban közlünk tudósítást. Most csak annyit, hogy a közgyűlés tagjaiból álló értekezlet az egyházkerületi főgondnoki tisztségre egyhangúlag báró Vay Lászlót, a bihari egyházmegye gondnokát jelölte.

Érdekes epizód elevenít fel református egyházi közéletünknek egy régi ismerője. Vályi János halála után, 1896-ban, Tisza Kálmán akkori konventi elnök, levelet irt Horthy Istvánhoz, Kormányzó urunk édesatyjához, aki a református egyháznak régi és nagyérdemű munkása volt. Azt írta neki, hogy a megüresedett főgondnoki tisztre ketten jöhetnek komolyan számításba: Horthy István és gróf Degenfeld József; arra kéri tehát, állapodjanak meg, melyikőjük vállalja a diszes terhet, mert a kétfelé oszlás az egyház érdekében nem volna kívánatos. Horthy István, aki korban is, egyházi szolgálatban is idősebb volt Degenfeldnél és minden vonatkozásban nagyon nagy tekintélyű ember volt, azzal válaszolt, hogy ő maga ajánlotta a gróf Degenfeld József megválasztását. És a Horthy István sok nagy érdeme közt nem a kicsik közül való, hogy gróf Degenfeld Józsefnek arravalóságát ilyen tökéletes mértékkel felismerte és előkelő módon kifejezte.

Egyházmegyei tisztújítás. A debreceni egyházmegye tisztikarának megbízatása lejárván, a közgyűlés elrendelte új tisztviselőkre a szavazatok beadását. A bérkezett szavazatokat most bontotta fel a kiküldött bizottság. A szavazás eredményeképpen abszolút szavazattöbbséggel újabb 10 évre megválasztottak: F. Varga Lajos esperes, Kulin Imre gondnok, Kozma Zsigmond, Veress Bálint, Révész Imre, Uray Sándor, Barabás Samu, Vadon Béla és Hajdu Gyula lelkészi, Miskolczy Pál, Kesserű Lajos, Nadányi Pál, Szücs Géza, Vasady Lajos, Mariay Barna, Fráter László világi tanácsbírók, Veress Bálint, Hajdu Gyula lelkészi, Szeremley Béla, K. Nagy Zoltán világi jegyzők; Demeter István, Nagy Sándor János, Papp Ferenc tanári, Mocsári László, H. Nagy Lajos, Kazóh Sándor, Lénárt István, Salánki Ferenc tanítóképviselők.

A budapesti Januári Konferencia. A budapesti református theologiai akadémia, mint értesülünk, az idén is megrendezi az évek óta ismert Januári Konferenciát, 1933 január 17., 18., 19. napjain. A konferencia főtárgya, amellyel a legtöbb előadás foglalkozni kíván: „A református keresztyénség és a szociális kérdések” címet fogja viselni. Az egyes előadások pedig nagyobb-részt elvi jellegűek lesznek, hogy a kálvinizmusnak a szociális kérdésekkel szemben elfog-

lalt álláspontja világosan kidomborodjék. — A részletes programot később fogjuk közölni. Addig is jelezzük, hogy kedvezményes vasúti menetjegy váltására szóló igazolvány megszerzése iránt a konferencia rendezőse a lépéseket már megtette. Jelentkezni a konferenciára már most is lehet a református theologiai akadémia igazgatóságánál, Budapest, IX., Ráday-u. 28.

Gróf Bethlen Pált választották meg a sárospataki főiskola világi gondnokává, farkasfalvi Farkas Géza örökébe.

Egyházi fegyelem. A megszállott területen levő komáromi református presbiterium határozatot hozott, melyszerint eltiltja az úrvacsorától azokat, akik gyermekeiket nem kereszteltetik meg, vagy házasságukat egyházilag nem áldatták meg.

A rádió-prédikációk nyomtatásban is megjelennek. Az eddig megjelent füzetek dr. Baltazár Dezső, dr. Ravasz László püspökök és Muraközy Gyula budapesti Kálvin-téri prédikációit tartalmazzák.

A debreceni Kossuth-utcai egyházrész december 11-én délután 5 órakor, nagy érdeklődés mellett adventi vallásos ünnepélyt rendezett az egyházrész fűtött templomában. Az Ige hirdetését Molnár Zoltán hajdúhadházi lelkipásztor, az egyházrész vendége végezte. Ez alkalommal mutatkozott be a gyülekezet előtt az egyházrész Leánykörének énekkara. Biky Gábor vallásos tanár és dr. Módis László s.-lelkész elő- és utóimádságot mondtak. A magas színvonalú ünnepély végeztével a szegények számára adakoztak a gyülekezet tagjai.

A Tisza István Tudományos Társaság I. osztálya folyó hó 14-én este, a Déri-múzeum dísztermében felolvasó-estélyt tartott. Dr. Tankó Béla r. tag Gregus Ágostról emlékezett meg halálának félszázados emlékére. D. Dr. Kállay Kálmán egyetemi tanár pedig Izrael három első királya a Koránban és a mohamedán legendákban címmel értékes székfoglaló értekezését olvasta fel.

Dr. Puky Endre külügyminiszter, a budai református egyház főgondnoka, névnapja alkalmából 150 szegénynek ebédet adott.

Muraközy Gyula Budapest—Kálvintéri lelkész regényt írt, mely e hónap közepén jelenik meg a Sylvester r.-t. kiadásában. A könyv megírásával elsősorban nem irodalmi ambíciókat kívánt kielégíteni a szerző, hanem az volt a célja, hogy egy izgalmas cselekményű regény keretében mutassa be mindazokat az égető kérdéseket, amelyek a magyar reformátusság életében sürgős megoldásra várnak. Sok szempontból leleplezés ez a munka. Titkolt bűnöket, takargatott fekélyeket leplez le benne az író. Sokan vádnak és hadüzenetnek fogják érezni és talán igazuk is lesz. Mindenesetre bizonyos, hogy ez a könyv egy nagy gyülekezet lelkipásztorának sajátos látását adja s ez a látás igen sok szempontból forradalmi, de az a tűz, ami áthevíti, a

krisztusi forradalmárság tüze. A már külső formájában is egészen új és rendkívüli érdekességű munkát melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. A csinos kiállítású, 200 oldalas könyv megrendelhető: Sylvester Könyvosztálya, Budapest VI., Hermina-út 37. Ára 2.50 pengő és 20 fillér portóköltés. Öt példány rendelésénél egy példányt ingyen küldünk.

Az Országos Református Kántoregyesület közgyűlése. Az Országos Református Kántoregyesület, vitéz Maklár Lajos hajdúnánási kántor elnöklete alatt, folyó hó 5-én Debrecenben tartotta évi rendes közgyűlését. A gyűlés előadói voltak vitéz Maklár Lajos hajdúnánási, Abod Imre dombrádi kántorok és Hodossy Béla sárospataki ny. tanítóképzőintézeti igazgató, akit a közgyűlés tb. tagjává is választott. — A hitossági jelentések, elnöki, pénztárnoki jelentéseken kívül a kántorságot érintő fontos ügyek kerültek tárgyalásra, mint a kántori és tanítói javadalom szétválasztása, az egységes hallotaskönyv ügye, a Kántorkönyv ügye, az egyesület hivatalos lapjának, a Zeneközlönynek fejlesztése, a kántori szolgálati pragmatika megalkotása, tiltakozás az újabb fizetésredukció ellen.

Hivatalos értesítés.

A Tiszántúli Református Egyházkrület Püspökétől.

3851/3853—1932. szám.

Körlevél

a kebelbeli nagytiszteletű esperes urakhoz és valamennyi tanintézet tekintetes igazgatójához.

Tudomásulvétel céljából felhívom figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium kiadásában megjelenő „Hivatalos Közlöny” folyó hó 1-én megjelent 23-ik számában közzétett alábbi rendeletekre:

3367—1932. eln. Közszolgálati alkalmazottak vasúti arcképes igazolványa.

60,706—1932. VII. A szőlőfogyasztás előmozdítása.

50,176—1932. Nagyatádi Szabó István-emléknap tartása.

Debrecen, 1932 december 8.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

TARTALOM: Kun Béla: A főgondnoki szék. — Rózsa Sándor: Indítvány. — Iskola: Ormós Lajos: „Multunk, jelenünk, jövőnk”. — Tudósítás: Két gondnok-beiktató. — Megfigyelő: Tisztújítás. — Kósa Béla: Szegény, naiv ember. — Halottaink. — Különlék. — Hivatalos értesítés: Körlevél.

Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**

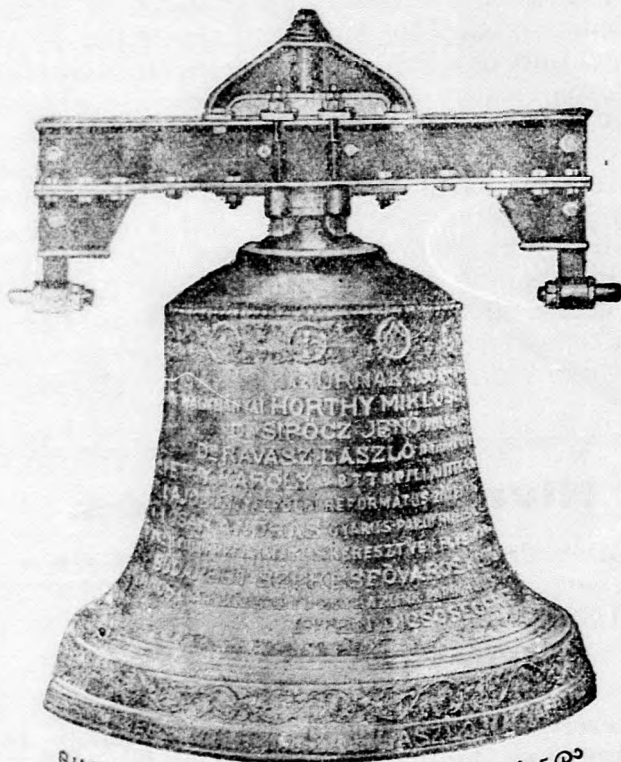
Magyarország aranykorszak mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATÓTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Protestáns egyházi irodalom!

Dr. Baltazár Dezső: Elég nékem az Isten kegyelme (Prédikációk) . . . 1.—
— A próbáltatások idejéből . . . . . —.50
Czeplédy Emánuel: Baltazár Dezső református püspök életrajza 2.50

MEGJELENT:

Dr. szentpéteri Kun Béla: Magyar református egyháza-alkoimány . . . . . P 1-60

Dr. Erdős Károly: Méliusz világító lámpásának sugarai. . . . . —.30

Dr. Illyés Endre: A magyar református földművelő nép lelki élete 2.90

Dr. Incze Gábor: Keresztelési beszédek . . . . . 3.—
— A magyar református imádság a XVI. és XVII. században . . . . . 6.—

— Az Úr áldassék! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) . . . . . 7.—

Kesztyűsné Balogh Margit:

Az Úr zsámolyánál. Ára: P 3.—

Kovács János: Gyalogösvény (52 ifjúsági prédikáció) . . . . . 4.—

Dr. Sz. Kun Agota: A debreceni református Nagytemplom . . . . . 3.—

Makkai Sándor: Öntudatos kálvinizmus 3.60
Orosz Tamás: Napsugár a szent berkekben . . . . . 4.—

Révész Imre: Kálvin élete . . . . . —.80
— Révész Imre élete . . . . . 8.—

Dr. Révész Imre: Az ige fénye (Prédikációk). 1.20

Szabó Gyula: Sötétségből világosság legyen! (Prédikációk) . . . . . 3.—

Szalonnás János: A református leány (Kötve) . . . . . 6.—

Dr. Török István: A Barthei theologia elméleti és gyakorló-lelkészi szempontból . . . . . —.50
— Barth Károly teológiájának kezdetei . . . . . 3.—

Varga József: Korálkönyv . . . . . 6.—
Dr. Vasváry Béla: A hit misztériuma . . . . . 7.—

Vincze Elek: Mi láttuk az ő dicsőségét. . . . . 5.—
(Prédikációk) . . . . . 4.—

Vincze Károly: Istennek angyalai . . . . . 4.—
Fenti művek kaphatók:

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedésben, Debrecen,
Ferenc József-út 26. szám alatt.